

Svar på Rörelse Nus fullmäktigegrups och 22 andra ledamöters motion om visstidsanställda lärares och skolgångsbiträdens lön under sommaravbrottet och semestern

VD/7580/00.02.00.03/2022

RV/K-ML/EJ/ALS

Rörelse Nus fullmäktigegrupp och 22 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”De visstidsanställda lärare som under hela läsåret utfört arbetet bör framledes få lön även under sommaravbrottet, även om tjänsteinnehavaren återinträder i tjänst, och samma praxis bör även utsträckas till skolans övriga personal såsom skolgångsbiträden.

Inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet jobbar varje år vikarier som anställts vid daghemmen och skolorna för ett helt läsår, men som inte får någon lön under sommaravbrottet. Frågan om de visstidsanställda lärarnas semestrar har även diskuterats livligt över hela landet. Vi hoppas att vi i Vanda kunde finna en lösning också på kommunal nivå.

De visstidsanställda lärarnas och skolgångsbiträdenas oavlönade somrar motiveras med att staden endast kan anställa en vikarie för den tid tjänsteinnehavaren är frånvarande. Enligt exempelvis fackorganisationen OAJ är denna tolkning av lagen felaktig och kommunen kan om den så önskar utöver till tjänsteinnehavaren även betala lön till vikarien.

Ett främjande av en god arbetsgivarpraxis är en stark signal till de anställda inom undervisning och fostran. Detta skulle underlätta rekryteringen av behöriga yrkesmänniskor och vore också på alla sätt rättvist. Rörelse Nus fullmäktigegrupp föreslår att lön utbetalas också under sommaravbrottstiden till visstidsanställda lärare och andra anställda som arbetar med viktiga uppgifter som stöder skolarbetet, även om tjänsteinnehavaren skulle återinträda i tjänst.”

Stadsfullmäktige 20.6.2022 § 30

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Personal och koncernservicen konstaterar i sitt svar följande:

Rörelse Nus fullmäktigegrupp har i sin fullmäktigemotion föreslagit att lön utbetalas också under sommaravbrottstiden till visstidsanställda lärare och andra anställda som arbetar med viktiga uppgifter som stöder skolarbetet, även om tjänsteinnehavaren skulle återinträda i tjänst.

I skolorna och läroanstalterna är det främst lärarvikarierna som blir utan lön under sommaravbrottet. I visstidsanställningar hänger anställningstidens längd i allmänhet samman med en gällande laglig grund, exempelvis hur länge den lärare som vikarieras är frånvarande. Vikarierna blir alltså huvudsakligen utan lön på grund av att deras anställningsförhållande avslutas eftersom den ordinarie tjänsteinnehavaren

har en subjektiv rätt att återinträda i tjänst under sin lagstadgade tjänstledighet vid sommaravbrottets början och har rätt till full lön för denna tid, även om hen inte varit i tjänst under läsåret en endaste dag.

Vid anställande av vikarier följer Vanda stad KT Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarnas standpunkt enligt vilken en kommun inte enligt lagen om tjänsteinnehavare i kommuner har rätt att betala lön för samma tjänst både till vikarien och till den som vikarieras.

Under sommaren ordnas ingen undervisning och utöver den juridiska aspekten är anställande av personal enligt behov ändamålsenligt även med tanke på personalkostnaderna. Kommunerna har en i domstol sanktionerad rätt (HFD 5980/2018) att anställa utbildningspersonal på basis av behov.

Skolans övriga personal, till exempel skolgångsbiträdena, eller anställda inom småbarnspedagogiken har inte ett längre sommaravbrott av motsvarande slag som undervisningspersonalen. Skolornas och läroanstalternas övriga personal (med undantag för undervisningspersonalen) och personalen inom småbarnspedagogiken skiljer sig från undervisningspersonalen även i det hänseende att de står i arbetsavtalsförhållande och omfattas av semestersystemet. Inom semestersystemet förläggs vanligtvis fyra veckor av de anställdas semestrar till sommaren.

Stadsstyrelsen 28.11.2022 § 31

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Rörelse Nus fullmäktigegrupp och de 22 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att återremittera ärendet för beredning.

Personal- och koncernservicen konstaterar i sitt justerade svar följande:

Rörelse Nus fullmäktigegrupp har i sin fullmäktigemotion VD/7580/00.02.00.03/2022 föreslagit att lön utbetalas också under sommaravbrottstiden till visstidsanställda lärare och andra anställda som arbetar med viktiga uppgifter som stöder skolarbetet och som arbetat hela läsåret.

För lärare i grundskolor och gymnasier tillämpas arbetstid baserad på undervisningsskyldighet, vilket är ett avvikande system. Arbetstiden granskas inom ramen för hela läsåret 1.8–31.7, men årets arbete utförs under 38 veckor. Lärarnas arbete avbryts för sommarperioden och andra lediga tider då det inte ordnas undervisning (höst-, jul-, sport- och påsklov). Dessa avlönade ledigheter ersätter semestern. För yrkesutbildningens undervisningspersonal används ett system som baserar sig på årsarbetstid, och där undervisningspersonalen har lediga perioder, sammanlagt 84 kalenderdagar per år, vilket motsvarar en 12 veckors semester. Inom yrkesutbildningen kan dessa lediga perioder, till skillnad från grundskolan och gymnasierna, delvis fördelas enligt överenskommelse mellan arbetsgivaren och läraren, och inom yrkesutbildningen kan undervisning även anordnas om sommaren, och det uppstår därmed inte ett längre sommaravbrott som för grundskole- och gymnasielärarna.

Lärare anställs i ett anställningsförhållande som gäller för viss tid av främst tre olika skäl: som vikarier, för att sköta ledigförklarade tjänster (tills tjänsten kan besättas ordinarie) eller då en lärare inte har den behörighet som krävs för tjänsten. I skolorna och läroanstalterna är det främst lärarvikarierna som blir utan lön under sommaravbrottet. I visstidsanställningar hänger anställningstidens längd i allmänhet samman med en gällande laglig grund, exempelvis hur länge den lärare som vikarieras är frånvarande. Vikarierna blir alltså huvudsakligen utan lön på grund av att deras anställningsförhållande avslutas eftersom den ordinarie tjänsteinnehavaren har en subjektiv rätt att återinträda i tjänst under sin lagstadgade tjänstledighet (familjeledigheter och studieledighet) vid sommaravbrottets början och har rätt till full lön för denna tid.

I fråga om längden på vikariers anställningsförhållanden följer Vanda stad KT Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarnas ståndpunkt enligt vilken en kommun inte enligt lagen om tjänsteinnehavare i kommuner har rätt att samtidigt betala lön för samma tjänst till två personer av vilka ingendera är tjänstledig.

För andra visstidsanställda lärares del kan deras anställningar utsträckas över längre tid än för vikarierna, vilket garanterar att den visstidsanställda läraren får lön också för sommaravbrottet. För rektorerna som fattar beslut om anställningar har man som ett stöd i denna fråga tagit fram ett s.k. pildiagram som bestämmer anställningsförhållandets längd. Utgångspunkten är att en lärare som börjar arbeta 1.8 får lön fram till 31.7, medan löneutbetalningen för dem som börjar senare, men vars arbete också fortgår på vårterminen, avslutas redan lite tidigare i juli. Helt utan lön för sommaren blir inte andra visstidsanställda lärare förutom vikarier, utom i sådana fall då en lärare endast anställts för att undervisa under höstterminen.

Pildiagram som motsvarar Vandas tabell används också i våra grannkommuner. Även i Helsingfors bestäms anställningsförhållandets längd för visstidsanställda lärare, med undantag för vikarier, även enligt den tidpunkt vid vilken anställningen börjat. Om en lärare anställs senast från början av december kan anställningen utsträckas till läsårets slut (31.7). Lärare vars anställningsförhållande börjar senare avslutas tidigare i enlighet med det s.k. pildiagrammet.

Esbo har en mycket liknande praxis som i Vanda. Längden på lärarnas anställningar varierar beroende på vid vilken tidpunkt anställningsförhållandet börjat. Om en lärares anställning inletts senast under september månad kan tidsfristen utsträckas till och med 31.7. I annat fall avslutas anställningsförhållandet tidigare under sommaren. I regel är läraren anställd under sommaren i en vecka per månad som arbetet varat. I Vanda tillämpas samma praxis för vikarierna som i Esbo och Helsingfors.

I Vanda har man för cheferna också utarbetat anvisningar för beviljande av behovsprövade ledigheter (t.ex. för privata ärenden) med avseende på ledighetens längd för att nå en enhetlig praxis i fråga om beviljande och så att ledigheterna skulle hållas vid sådana tidpunkter att vikarien också kunde anställas för tiden för avbrottet.

I det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet för undervisningspersonal (UKTA) har man beaktat att visstidsanställda i vissa fall inte får lön för sommaravbrottsperioden. I avtalet ingår en särskild bestämmelse om den semesterersättning som betalas till visstidsanställda lärare (i yrkesutbildningen ersättning enligt systemet med lediga perioder) för att kompensera för det bortfall den saknade lönen under sommaravbrottet innebär. I kommunsektorns senaste avtalslösning förbättrades ersättningen från vad den tidigare varit. Dessutom får visstidsanställda lärare lön för kortare ledigheter under terminerna (höst-, jul-, sport- och påsklov) som råkar infalla under deras anställning, även om anställningsförhållandet skulle ha börjat först då skolarbetet inleddes i augusti. Man har försökt trygga

vikariernas semesterlön med en bestämmelse enligt vilken en (ordinarie) lärare som är tjänstledig utan lön före ett kortare skollov, och som inte ansökt om ledigt för skolans/läroanstaltens semester, inte har rätt till lön under semestern. På detta sätt vill man få lärarna att ansöka om tjänstledigt även för ledigheten, för att därmed kunna anställa vikarien även under denna tid. Denna bestämmelse gäller visserligen endast oavlönade ledigheter och inte exempelvis avlönade familjeledigheter, och den rör inte heller sommaravbrottsperioden.

Skolornas och läroanstalternas övriga personal, till exempel skolgångsbiträdena och elevvårdarna, samt anställda inom småbarnspedagogiken står i arbetsavtalsförhållande och omfattas av semestersystemet, och de har inte motsvarande långa avbrott under sommaren som gäller för undervisningspersonalen. För anställda på viss tid inom småbarnspedagogiken och skolornas visstidsanställda (med undantag för undervisningspersonalen) som anställts för verksamhetsperioden, samlas det under anställningsförhållandet avlönad semester som antingen kan tas ut under anställningen eller som alternativt betalas i form av semesterersättning efter det att arbetsförhållandet avslutats.

Både undervisningspersonal i tjänsteförhållande och övrig personal i arbetsförhållande, liksom även anställda på viss tid, tjänar dessutom in semesterpenning för alla fulla kvalifikationsmånader. Semesterpenning betalas till den visstidsanställda personalen i samband med utbetalningen av semesterersättning.

Stadsstyrelsen 16.1.2023 § 20

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Rörelse Nus fullmäktigegrupp och de 22 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet ändrade stadsstyrelsen det justerade motionssvaret genom att i slutet av tredje stycket stryka text enligt följande:

”Vikarierna blir alltså huvudsakligen utan lön på grund av att deras anställningsförhållande avslutas eftersom den ordinarie tjänsteinnehavaren har en subjektiv rätt att återinträda i tjänst under sin lagstadgade tjänstledighet vid sommaravbrottets början och har rätt till full lön för denna tid, ~~även om hen inte varit i tjänst under läsåret en endaste dag.~~”

Beslut:

Stadsstyrelsens ändrade förslag godkändes.

Stadsfullmäktige 30.1.2023 § 17

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet föreslog ersättaren Marita Knevel understödd av ledamoten Nina Nummela att ärendet återremitteras för ytterligare beredning.

Ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder fortsatt behandling av ärendet röstar ja, medan de som understöder att ärendet återremitteras för ytterligare beredning röstar nej.

Vid omröstningen gavs 44 ja-röster, 15 nej-röster medan två röstade blankt, varvid ordföranden konstaterade att behandlingen av ärendet fortsätter.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att Rörelse Nus fullmäktigegrupp lämnade in följande uttalande till protokollet:

”Lagen tillåter, utan några hinder, att staden betalar lön till visstidsanställda lärare även för sommaravbrottet. Det pågår en hård konkurrens om skickliga kompetenta lärare och stadens framtoning i egenskap av arbetsgivare är av största vikt. Med en attraktiv lönesättning har Vanda en möjlighet att stärka stadens attraktionskraft bland anställda inom fostrings- och undervisningssektorn. Barn och unga är vår framtid, det bör vi komma ihåg. Ska det sparas är detta inte rätt objekt.”

Bilaga:

- Rörelse Nus fullmäktigegrupps och 22 andra ledamöters undertecknade motion om visstidsanställda lärares och skolgångsbiträdens lön under sommaravbrottet och semestern
- Omröstningsrapport fge 30.1.2023 § 17

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Kirsi-Marja Lievonen, personal- och koncerndirektör, [fornamn.efternamn\(at\)vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn(at)vantaa.fi)